

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 134/24

Luksemburgā, 2024. gada 10. septembrī

Tiesas spriedums apvienotajās lietās C-29/22 P | KS un KD/Padome u.c. un C-44/22 P | Komisija/KS u.c.

Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP): Tiesa precizē Savienības tiesu kompetences tvērumu

Šajā kontekstā Tiesai ir kompetence novērtēt tādu darbību vai bezdarbības likumību, kuras nav tieši saistītas ar politiskām vai stratēģiskām izvēlēm, kas veiktas šīs politikas jomā, vai tās interpretēt

KS un KD, kuras ir Kosovā 1999. gadā pazudušu vai nogalinātu personu tuvas ģimenes locekles, vērsās Eiropas Savienības Vispārējā tiesā. Lieta attiecas uz Eiropas Savienības civilo misiju Kosovā (*Eulex*), kas noritēja KĀDP ietvaros. Vispārējā tiesa noraidīja šo prasību tāpēc, ka tai acīmredzami nebija kompetences to izskatīt. Apelācijas tiesvedībā Tiesa precizē, ka Savienības tiesām ir kompetence novērtēt tādu darbību vai bezdarbības likumību, kuras ietilpst KĀDP jomā un nav tieši saistītas ar politiskām vai stratēģiskām izvēlēm, vai tās interpretēt. Tas tā ir tostarp attiecībā uz *Eulex Kosovo* pieņemtajiem lēmumiem par personāla izvēli vai kontroles pasākumu vai tiesību aizsardzības līdzekļu paredzēšanu.

2008. gadā Eiropas Savienība izveidoja civilo Tiesiskuma misiju, sauktu par *Eulex Kosovo*, kuras uzdevumos tostarp ietilpa izmeklēt noziegumus un personu pazušanu un nogalināšanu 1999. gadā Kosovā saistībā ar konfliktu šajā valstī. 2009. gadā Savienība izveidoja Cilvēktiesību ievērošanas izvērtēšanas komisiju, kuras uzdevums ir izskatīt sūdzības, kas iesniegtas par cilvēktiesību pārkāpumiem, kurus *Eulex Kosovo* ir izdarījusi, īstenojot savas pilnvaras.

Pēc KS un KD iesniegtām sūdzībām izvērtēšanas komisija 2015. gada novembrī un 2016. gada oktobrī secināja, ka ir pārkāptas vairākas pamattiesības. 2017. gada martā šī komisija nolēma izbeigt attiecīgās lietas, gan konstatējot, ka *Eulex Kosovo* vadītājs ieteikumus, kurus šī komisija viņam bija nosūtījusi, bija īstenojis tikai daļēji. KS pret Eiropas Savienības Padomi, Eiropas Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu cēla prasību par ārpuslīgumisko atbildību konkrēti vairāku Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (ECPAK) tiesību normu pārkāpumu dēļ. 2017. gada decembrī Vispārējā tiesa atzina, ka tai acīmredzami nav kompetences izskatīt šo prasību ¹.

Pēc tam KS un KD cēla jaunu prasību pret Padomi, Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu. Viņas vēlējās, lai tām tiek atlīdzināti zaudējumi, ko viņu ieskatā tās cietušas tādu dažādu attiecīgo darbību un bezdarbības dēļ, kuras attiecas it īpaši uz *Eulex Kosovo* misijas laikā notikušajām izmeklēšanām. Turklāt 2021. gada jūnijā KS un KD iesniedza pieteikumu par pierādījumu savākšanas pasākumiem, lai panāktu, ka tiek iesniegta *Eulex Kosovo* operācijas plāna pilna versija. 2021. gada novembrī Vispārējā tiesa šo prasību noraidīja šī paša iemesla dēļ ².

Lemjot par apelācijas sūdzību, Tiesa šodien daļēji atceļ pēdējo minēto Vispārējās tiesas rīkojumu un atlikušajā daļā nodod lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.

Tā atgādina, ka KĀDP iekļaušana Savienības konstitucionālajā ietvarā nozīmē, ka Savienības tiesību sistēmas pamatprincipi ir piemērojami arī šai politikai. To vidū tostarp ir tiesiskuma un pamattiesību ievērošana – tās ir vērtības, kuras prasa, lai Savienības iestādes tiktu pakļautas pārbaudei tiesā.

Taisnība – ne līgumu normas, ne Eiropas Savienības Pamattiesību hartas normas, kurās nostiprinātas tiesības uz

efektīvu tiesību aizsardzību, ne arī atsaukšanās uz pamattiesību pārkāpumiem pašas par sevi nav pamats tam, lai Savienības tiesas atzītu savu kompetenci. Turklāt līgumos paredzētā Tiesas kompetences KĀDP jomā ierobežošana **nav nesavienojama ar ECPAK garantētajām tiesībām uz tiesību efektīvu aizsardzību**, jo Eiropas Cilvēktiesību tiesa jau ir atzinusi, ka pastāv valsts tiesu kompetences konstitucionāli ierobežojumi attiecībā uz darbībām, kuras nav nodalāmas no tās starptautisko attiecību īstenošanas.

Interpretējot līgumus tostarp tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību un tiesiskas valsts principu gaismā, **Tiesa tomēr konstatē, ka tai ir kompetence izvērtēt tādu KĀDP jomā ietilpstošu darbību vai bezdarbības, kuras nav tieši saistītas ar politiskām vai stratēģiskām izvēlēm, tiesiskumu, vai tās interpretēt.**

Šajā lietā *Eulex Kosovo* misijas spēja nodarbināt personālu ir ikdienas pārvaldības akts, kas ietilpst minētās misijas pilnvaru īstenošanā. Tādējādi ***Eulex Kosovo* pieņemtie lēmumi attiecībā uz šīs misijas personāla izvēli nav tieši saistīti ar politiskām un stratēģiskām izvēlēm, ko šī misija veic KĀDP ietvaros.**

Tiesa nonāk pie šī paša secinājuma attiecībā uz to, ka nav tiesību normu, kurās būtu paredzēta **juridiskā palīdzība procedūrās, kas norisinās izvērtēšanas komisijā**. Tāpat attiecībā uz to, ka izvērtēšanas komisijai nav **izpildes pilnvaru** vai **tiesību aizsardzības līdzekļu** saistībā ar šīs izvērtēšanas komisijas konstatētajiem pārkāpumiem, Tiesa uzskata, ka lēmums pakļaut vai nepakļaut šīs misijas darbību vai bezdarbību kontroles mehānismam ir vienīgi tās administratīvās pārvaldības aspekts.

Turpinājumā Tiesa norāda, ka gan tas, **ka nav veikti korektīvi pasākumi**, kuri ļautu novērst izvērtēšanas komisijas konstatētos pamattiesību pārkāpumus, gan tas, ka KD lietā netika veikta **rūpīga juridiska pārbaude**, attiecas uz to, ka nav noteikti individuāli pasākumi, un tas nav tieši saistīts ar KĀDP ietvaros veiktām politiskajām vai stratēģiskajām izvēlēm.

Savukārt **līdzekļi, kas nodoti *Eulex Kosovo* rīcībā**, un lēmums **atsaukt tās izpildpilnvaras** ir tieši saistīti ar šādām politiskām vai stratēģiskām izvēlēm, un tādējādi Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu, atzīdama, ka tās kompetencē nav izskatīt šo KS un KD celtās prasības daļu.

PIEZĪME. Tiesā var pārsūdzēt Vispārējās tiesas spriedumu vai rīkojumu vienīgi par tiesību jautājumiem. Pārsūdzībai principā nav apturošas iedarbības. Ja apelācijas sūdzība ir pieņemama un pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu. Ja lieta ir gatava izspriešanai Tiesā, tad tā pati var pieņemt galīgu nolēmumu. Pretējā gadījumā tā nodod lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, kurai nolēmums, ko Tiesa pieņēmusi apelācijas tiesvedībā, ir saistošs.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Sprieduma pilnteksts un rezumējums \(ja tāds ir\)](#) tiek publicēti CURIA tīmekļvietnē sprieduma pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: *Stefaan van der Jeught* [☎\(+352\) 4303 2170](tel:+35243032170).

Palieciet ar mums!

¹ Rīkojums, 2019. gada 24. septembris, KS/Padome u.c. ([T-840/16](#)).

² Rīkojums, 2021. gada 10. novembris, KS un KD/Padome u.c. ([T-771/20](#)).